Wendelsbergs årsblad 2016

Nu finns Wendelsbergs Kamratförbund på FaceBook

också!

www.facebook.com/wendelsbergskamratforbund

Utges av Wendelsbergs Kamratförbund

Årgång 51/2016

Redaktionen:
Wendelsbergs folkhögskola
435 35 Mölnlycke
Tel: 031-338 05 30

Redaktörer:
Jan Wennergren
Tel: 070-207 2009
e-post: jwennergren@mac.com

Sven Östberg
Tel: 070-749 20 70
e-post: sven.ostberg@me.com

Grafisk form:
Ulf Magnusson
e-post: umob@bredband.net

Ansvarig utgivare:
Sören Eriksson, rektor
Tel: 0733-144 924
e-post: soren.eriksson@wendelsberg.se

Bilder:
Ulf Magnusson
Jan Wennergren
Sven Östberg
samt arkivbilder

Kamratförbundets plusgiro:
16 37 48-7

Pågående rektorns ruta

Sören på plats i rektorsrummet. Hammaren och löstummen längst ner till vänster är den avgående rektorns attribut, men vem vet kanske de även blir den pågåendes?

Wendelsbergskamrater!

Det är Wendelsbergs nye rektor som talar. Eller ja, nu skriver jag ju, men i alla fall. Jag heter Sören Eriksson, är 54 år och uppvuxen i Borås med omnejd. För några år sedan slog jag beslutsamt ned bopålarna vid havskanten utanför Varberg. Därifrån till Wendelsberg är det mycket närmare än de flesta tror. Tro mig, som lärare på Wendelsberg under åtta år har jag tränat och det går faktiskt alldeles utmärkt.

Det har varit en lite svävande övergång från att vara lärare till rektor. Faktum är att det nog är det fortfarande. Jag tror mig ha en hygglig bild av uppdraget men är förmodligen fortfarande helt ovetande om mycket. Men det finns ju bara ett sätt att råda bot mot det, träna och fråga dem som vet mer. Det har jag inga bekymmer med. Den krassa skolverksamheten tror jag mig begripa rätt bra men allt det där andra som man inte ens vet vad det är. Det skall liksom bara begripas. Därför har det varit ovärderligt att lite få smyga in i uppdraget under en tid då Sven Östberg fortfarande är rektor. Den kunskap och kännedom om Wendelsberg från både nyss och förr som han bär på i sitt huvud vill man ju gärna suga ut så mycket som möjligt av. Inte heller där känner jag någon större oro. Sven kommer att finnas nära Wendelsberg också i framtiden så jag känner mig helt trygg i att jag också i framtiden kan titta in i hans rika arkiv och ta del av hans under många år insamlade klokskap.

Mitt yrkesliv före Wendelsberg har jag till stor del ägnat åt olika sysslor och frågor inom nykterhetsrörelsen. IOGT-NTO-rörelsens olika verksamheter, Länsnykterhetsförbund, Nordiskt alkohol- och narkotikapolitiskt samarbete och en del annat. Målgrupperna har varit olika. Barn och ungdomar, olika yrkesgrupper, frivilligorganisationer och folk i allmänhet. Politiker på olika nivåer som tyckt ungefär som jag och politiker som inte alls tyckt som jag. Det har oftast gått bra vilket som. Och har det inte gjort det så är det glömt.

De olika jobben jag haft har skiljt sig åt på många sätt. När man möter barn eller ungdomar i en förening, skola eller för den delen hemma vi köksbordet, så får man omedelbart veta om det som pågår är uppskattat eller inte.

De har också många frågor och nöjer sig inte förrän de får ett svar. På särskilt dyra kurser brukar det kallas för att man får omedelbar feedback. Om du däremot arbetar med att påverka politiker i en viss riktning kan det ibland dröja åratal innan du får besked om din insats överhudtaget hade någon betydelse. Politiker frågar inte så mycket heller för de vet ju redan så väldigt mycket själva. Det är många gånger ett otacksamt arbete som kräver en ordentlig skopa uthållighet. Men de gånger det ger resultat blir glädjen och tillfredsställelsen desto större. I båda fallen handlar det om att få människor med sig, framgångar nås sällan med andra metoder. I så fall är det bara på kort sikt, ofta löjligt kort.

Som rektor på Wendelsberg ser jag fram emot att få leva i båda världarna. I den vardagliga verksamheten med kursdeltagare och personal som nog kommer att leverera en och annan omedelbar ”feedback”. Men också med möjligheten att på längre sikt tillsammans med personalen, deltagare och andra planera och bygga inför framtiden. Till det krävs tålamod och det har jag gott om när så krävs. Nu är ju Wendelsberg redan den bästa folkhögskolan, (det lär finnas siffror på det i en pärm någonstans, förresten, vad betyder siffror? vi vet ju alla att det är så…), men sällan är ju något så bra att det inte kan bli bättre.

Jag tror inte mycket på att krångla till saker och ting. Det som redan fungerar bra försöker vi göra ännu bättre och helst lite mer av. Wendelsbergs konstruktion, ja, rent verksamhetsmässigt alltså, är av en särskilt stabil och pålitlig sort. En rejäl allmän kurs, en lika rejäl teaterkurs, därtill en gedigen ledarutbildning, ett gott utbud av korta kurser och en del annat smått och gott. Ett stort internat där människor, skrattar, gråter och ständigt tränar på att samsas. En alldeles egen teater, ett litet hotell, vandrarhem, restaurang och en del annat av livets nödtorft. Alltsammans i en magisk 1800-talsmiljö men ändå precis nu. Dessutom, en alkohol- och narkotikafri zon.

Oslagbart men för många lätt obegripligt. Eller, ja… man behöver nog vara här en tid för att förstå hur det hela hänger ihop. För det gör det, hänger ihop alltså. Det är just det som är vårt framgångskoncept. Det är det som gör att vi praktiskt taget varje dag uträttar mirakel. En del större och en del mindre. Deltagare som mottar stående ovationer i teatern för att senare förverkliga en dröm om att komma in på scenskolan. Andra som efter åratal i utanförskap och tristess hittar tillbaka till ett värdigt liv. Många skaffar sig behörigheter för högre studier som kanske öppnar dörren till ett drömjobb eller i varje fall något att försörja sig på. Några engageras så till den milda grad att de ägnar åratal, ibland ett helt liv, åt att förändra världen genom insatser i en idéburen organisation, inte så sällan IOGT-NTO-rörelsen. Mirakel, större och mindre. Det är många därute som skulle behöva en dos av Wendelsbergs livselixir, det kan vi både läsa och höra om varje dag. Wendelsbergs källa verkar vara outsinlig så jag ser framtiden an med tillförsikt.

Jag känner mig både hedrad och ödmjuk inför uppgiften att tillsammans med personalen och styrelsen låta Wendelsberg ta ytterligare ett kliv in i framtiden.

Slutligen ser jag fram emot att möta er alla på kommande kamratmöte och i andra sammanhang!

Sören Eriksson

Avgående rektorns ruta

Rektor Sven ler förnöjt efter väl förrättat värv. Eller har han nyss berättat en av de anekdoter, som är hans signum, och registrerar effekten hos åhörarna?

Rektorns sista krönika

När du läser detta har jag redan stängt av datorn och gått hem. Det tog en bra stund att komma hit – till sista arbetsdagen på Wendelsberg. Ja – sista och sista – det vet man ju inte men sista dagen som rektor – det är alldeles säkert.

Det tog som sagt ett tag att komma hit. Närmare bestämt 39 år. Med moderna mått mätt är det alldeles för många år på en och samma arbetsplats. Konsulterna i personlig utveckling som uppträder på dyrbara kurser om mål och visioner i arbetslivet ryser av obehag när de hör talas om sådan brist på utveckling och förändringsvilja. Nästan 40 år på en och samma arbetsplats. Hade de fått hela sanningen klar för sig hade de förmodligen tagit allvarlig psykisk skada och behövt lång rehabilitering. Kanske till och med på buddistiskt kloster. Mina kontakter med Wendelsberg handlar inte bara om de senaste 39 åren. Det är mycket värre än så. När skolan startade i november 1908 var min mormors farbror slöjdlärare här. Det var han, Anders Severinsson, som hade ett hönshus byggt i mahogny. Året därpå var han tvungen att helt och hållet ägna sig åt mahognyaffärerna. Då blev min mormors far slöjdlärare. När arbetet i hans eget möbelsnickeri hindrade honom i lärargärningen blev min morfar slöjdlärare på Wendelsberg. Träslöjd togs bort från schemat 1927. Min mamma, Margit, var skolans första kvinnliga elev på vinterkurs. Min far gick på Wendelsberg i början av 30-talet. Brorsan gick på Wendelsberg i slutet av 50-talet och min yngste son vid senaste sekelskiftet. Farsan undervisade i teater på 50- och 60-talet och chefade över NTO:s centralexpedition, på Frankans veranda. Inte nog med det, en hel hop släktingar och bekanta har studerat eller arbetat här. Jag har på ett eller annat sätt haft med Wendelsberg att göra sedan 1908. Det är inte riktigt klokt.

Det har varit roligt, nästan varje dag. Ja – det var kanske lite överdrivet. Det har funnits tillfällen jag kunnat avvara. Men på det stora hela, så har det varit roligt hela tiden. Man

skulle kunna tro att arbeta på en och samma skola i 39 år, skulle innebära 39 års kvarsittning eller 39 år av omtagningar. Så har det inte varit. Inget av de 39 åren har varit det andra likt. Ser man på det utifrån så verkar nog åren på Wendelsberg lika. Men det är de inte, på insidan. Varje nytt år har erbjudit nya kursdeltagare och därigenom nya kurser. Nya omständigheter och på det viset unika dagar. Sen, om man som jag, har arbetat med teaterutbildning, så har det varit nya pjäser och nya scenografier flera gånger om året.
Blir man inte hemmablind och bortser från att världen förändras? Kanske! Men utflykterna ut i den så kallade verkligheten har varit både många och regelbundna. Uttrycket – så har vi alltid gjort – har inte använts särskilt ofta på Wendelsberg. Ibland har det naturligtvis sagts – så brukar vi göra, eller? Observera frågetecknet.
Vid dessa tillfällen har det aldrig varit svårt att göra på ett annat vis, än det vi brukat göra. Det har varit 39 omväxlande år.
Det är eleverna som skapar skolan tillsammans med personalen. Här har det funnits och finns, roliga arbetskamrater. Wendelsberg är inte någon särskilt stor arbetsplats. Knappt 50 människor arbetar här. Man skall naturligtvis inte kategorisera människor och påstå att det skulle finnas särskilda sorter. Men kamraterna har varit av en särskilt rolig sort. Kanske beroende på att alla, så att säga, har varit särskilda. Udda skulle väl någon brutalt sinnad påstå. Men så är det väl inte. Men alla har varit särskilda och det har inneburit oändligt många roliga och häpnadsväckande samtal. Jag har alltid gått till förmiddagskaffet och lunchen med särskilda förhoppningar om att få höra oväntade, nyfikenhetsväckande, rörande och egenartade synpunkter på allt möjligt, som man annars sällan talar om. Eftermiddagskaffet har också erbjudit välbehövliga insikter i mänskligt liv. Man bör veta, att för en anställd på folkhögskola, är inget mänskligt helt främmande.
Sen är det ju det där med eleverna. Under de senast 39 åren har jag, statistiskt sett, träffat ungefär 7 000 deltagare. Ja – om vi säger att merparten studerat två år på Wendelsberg så blir det bara 3 500 unika människor. Jag

måste erkänna att jag inte minns alla. Det är faktiskt så illa att jag inte ens känner igen alla som studerar här i år. Jag har haft det så ganska många år och det är inte bra. Men det är väl så det utvecklar sig
Hur man har det tillsammans med eleverna det utvecklas också. Först, när man är nyanställd, är man kamrat. Sedan blir man en äldre kamrat och ytterligare lite senare en äldre bror. Med tiden blir man en vuxen auktoritet, en varelse från en annan planet, ett exempel på en okunnig bakåtsträvare och till sist en kuriositet. En del steg i denna utvecklingskedja kan vara prövande. Mycket liv tillsammans med elever har varit ren glädje. Det har varit oändligt många tillfällen då elever åstadkommit häpnadsväckande saker i klassrum, på scenen, vid fester, avslutningar och julfester eller senare, efter Wendelsbergstiden. Då har det varit överväldigande roligt att tänka att vi här på Wendelsbergs har varit inblandade. För att inte tala om alla de som kommit hit tilltufsade med tappad lust och som lämnat oss med munterhet och tillförsikt.
När det skiljer 50 år mellan rektorn och eleverna så måste rektorn inse att han inte riktigt i alla stycken förstår sig på elevernas tankevärld. Det är bara att acceptera att man är en kuriositet. Då plötsligt möter man en ung svarthårig kvinna med smala ben i en gymnastikhall i Lund. Hon som verkar bekant, men svårplacerad, slår armarna om kuriositeten och tackar rektorn för ett år på Wendelsberg – för det räddade livet på henne. Då måste rektorn dra sig tillbaka till herrtoaletten för att gråta en liten stund. Så kan det vara att

vara rektor på Wendelsberg.
Jag kan inte säga att jag längtade efter att bli rektor. Det var snarast så att omständigheterna placerade mig på den stolen. Man skall inte överdriva rektorers betydelse för verksamheten. Tron på att en person med några kraftfulla och strategiska beslut skulle i grunden påverka en verksamhet är befängd. Så går det inte till. Vill inte arbetskamraterna så blir det inget. Man kan tala högt och veva med armarna – men det händer inget om inte de andra vill. Det mest meningsfulla man kan göra är att odla en arbetsplatskultur. Att införa en helt ny är nog inte möjligt, men man kan pyssla med den som redan finns. Göda lite, vattna lite och kanske knipsa av ett eller annat rotskott.
Jag ser ofta människor på TV som säger att de är stolta över saker. De kan vara stolta över något som de har åstadkommit, eller som andra ordnat till eller att de har en kusin som vunnit ett cykellopp. Jag kan inte precis säga att jag är stolt över min gärning på Wendelsberg. Det låter fasligt märkvärdigt att vara stolt. Men jag är glad över att ha fått vara med och medverka i så mycket som blivit verkligt bra. Jag måste, trots allt, berömma mig om två saker som jag hittat på och infört på Wendelsberg. Jag har sett till att alla lärare har exakt samma lön. Lönesamtal och konstiga bedömningar är avskaffade. Jag har dessutom infört obligatorisk unison sång på alla lärarmöten. Inleder man ett möte med unison sång blir alla beslut enklare och kanske till och med bättre.
Några saker som jag föresatt mig har det gått sämre med. Jag hade tänkt att toaletterna, på bottenplanet i huvudbyggnaden skulle vara utbytta mot mer människovänliga anordningar. Det har inte skett. Men det lär bli av 2017. De nya stolarna i teatern, som också ingick i föresatserna, de monterades i somras. Tack för bidragen förresten.
Som sagt – det har varit roligt – nästan hela tiden. Nu har Sören flyttat in på rektorsexpeditionen. Det bli väldigt bra.
Du och jag kommer säkert att ses framöver. På kamratmöten till exempel.

Sven Östberg

Avgående redaktörens ruta

Redaktörens ruta

”Vägs ände” är ett uttryck, som kanske inte används alltför ofta. Måhända tycks det alltför ålderdomligt. Men det är ett vackert uttryck och lätt att förstå. Nu kommer man inte längre. Vi bor vid vägs ände. Kommer man fram till vår lilla fastighet, Nisseberg, så kommer man inte längre, om man inte vill färdas till fots. Wendelsbergsparken med sina gångstigar står öppen för fotvandraren. Bättre kan man knappast inte bo, i varje fall om man är gammal wendelsbergare. Så fort vi ser ut genom fönstren eller går på tomten, ser vi Wendelsberg sticka upp över bergknallen. Vi har bott på eller vid vår arbetsplats sedan 1984, då vi flyttade in i rektorsbostaden, men förhållandet till Wendelsberg är mycket längre än så. För min del kan det sägas ha börjat redan 1947, då Hilding och Helga flyttade hit från Simrishamn med tvååringen Jörgen, kusinen, som skulle bli mer som en bror, eftersom vi båda var enda barnet. För Ingela startade wendelsbergsrelationen 1965, när NTO teaterstudio fick hus och hem i det nybyggda elevhemmet med den fantastiska samlingssalen. Sedan blev vi båda wendelsbergslärare och förblev så fram till pensionen. Allt detta var för länge sedan och det är alltså här vi har stannat. Wendelsberg är vår gemensamma vägs början – och ände.

Fast egentligen ska man inte se det så linjärt. Det är rättare att säga att Wendelsberg är vårt centrum. Det är kring detta centrum våra liv och verksamheter har kretsat och vi har på något sätt placerats i en omloppsbana, som kommit att bli beständig och orubbad. Men ändå finns det en vägs ände och den är nog nådd nu, åtminstone för mitt redaktörskap för Årsbladet. Jag finner det naturligt att detta nummer är det sista jag sätter samman. Efter ett par år utanför den dagliga verksamheten, förlorar man kontakten och får allt svårare att se vad som är väsentligt att berätta om skolan idag. Men ju mer det dagsaktuella kommer i skymundan för en, desto mer framträder det historiska. Eftersom jag använt mig av skolans och framför allt Elgeskogs arkiv för mina olika forskningsprojekt under åren, blir ju dessa berättelser mina dagsaktualiteter och nuet inte så tydligt.

Jörgen och Jan 1949. Det gick att åka utför trapporna i en pappkartong på terassen vid rektorsbostaden.

Redaktör Wennergen i slutspurten för en av alla Wendelsbergsrevyerna. Dan före dan...

Just nu är jag mycket upptagen av de alldeles unika banden mellan skola och rörelsen – och jag befinner mig just nu i mellankrigstiden. När Elgeskog kommer till skolan som rektor 1928, börjar en sammanväxningsprocess, som vi nog aldrig tidigare – eller senare skådat – mellan en folkhögskola och dess huvudman. Detta torde vara helt unikt i rörelseskolornas historia. Jag ska redogöra för detta i andra sammanhang. Denna process når en kulmen under Hilding Frimans rektorat och ordenschefskap, då flera ledamöter i ordensstyrelsen också var medlemmar i Wendelsbergs kollegium. Om tiden räcker till, vill jag försöka skildra även tiden från 1947 till 1975. Men i första omgången handlar det alltså om 1918 till 1939, med särskild tonvikt på Justus Elgeskogs tid som rektor och ordensstudieledare. Ibland har jag tillåtit mig att reflektera lite över mina fynd i arkivet här i Årsbladet, särskilt de som rört förhållandet mellan skolans och NTO:s tankar om varför och hur en folklig rörelse, som tillhör nykterhetsrörelsen, skall ha och driva en folkhögskola. Men även om Wendelsbergs årsblad nog torde tåla en del sådant material, är det ändå inte huvudsyftet.

Därför har jag nu kommit till vägs ände med denna 51:a årgång som redaktör för Wendelsbergs årsblad och tackar läsare och alla de tidigare redaktörerna. Själv har jag ju bara varit med som redaktör den senaste elva årgångarna. Nu lägger jag mig i stället i omloppsbanan kring Wendelsberg, för där håller mig gravitationen kvar och gör det möjligt att lite friare betrakta och skriva om skolans dåtid – och drömma lite om framtiden.

Jan Wennergren

Redaktörens allra sista årsblad

Jan Wennergren var redaktör för nästan 11 utgåvor av Wendelsbergs årsblad. I mars, strax efter det Jan börjat sammanställa det årsblad du nu håller i handen, drabbades han av allvarlig ohälsa och utgivningen sköts upp en tid.
Jan var fast besluten att genomföra sitt åtagande som redaktör, men hälsan hann aldrig ikapp och utgivningen måste skjutas på framtiden flera gånger.
I början av november tvingades Jan acceptera att andra måste slutföra arbetet.
Jan Wennergren avled i går – tre dagar innan årsbladet skall lämnas till tryckeriet.

Sven Östberg

Wendelsberg - första rörelsefolkhögskolan?

Det har länge hävdats att Wendelsberg är den första folkhögskolan, som startats av en folkrörelse. Men Brunnsvik har alltid hävdat att man var först med sin första årskurs redan 1906. Hur är det egentligen?

Vid en liten omflyttning i vårt biblioteket hemma hittade jag ett litet häfte, som jag fått av Arne Svensson för länge sedan.

Det lilla häftet var skrivet av en kontroversiell och mycket flitig folkbildare, Uno Stadius (1871-1936). Stadius var en finländsk folkbildare och folkhögskoleman, som under ett antal år i början av seklet arbetade i Sverige med de s.k. flyttande folkhögskolekurserna. Han var en mycket populär föreläsare och samlade stora skaror, framför allt i Dalarna.

TÄNDSTICKAN

I det lilla häftet, med titeln Kampår och brytningstider i svenskt kulturliv. Minnen från Sverige, skriver Stadius om sina framgångar och motgångar. Man skulle väl kunna säga att det mest var motgångar i hans liv, även om han lyckades entusiasmera så många människor. Motgångarna berodde ofta på att han var en så kraftigt uppflammande person, som kom med så många idéer, men han lyckades sällan genomföra dem till sin fullbordan. Han kallade sig själv ”Tändstickan” vilket vittnar om en viss självinsikt. Hans missionsområde med de flyttande folkhögskolekurserna var alltså Dalarna och där kom han samarbeta med framför allt Karl Erik Forsslund och Gustaf Ankarcrona framför allt i bildandet av Brunnsviks Folkhögskola. Dessa tre herrar drev detta stora projekt framför sig och 1906 kunde skolans förste rektor, som blev Uno Stadius, inviga den nya folkhögskolan, som hade sitt starkaste stöd i arbetarrörelsen och nykterhetsrörelsen. Brunnsvik skulle ju nämligen vända sig till arbetarungdomen och vila på helnykterhetens grund. Man sökte framför allt sitt stöd hos nykterhetsungdomen och dess bildningssträvanden. Det var till och med så att Forsslund i ett brev till Stadius, sedan denne gått in i logen Gävle Skans, skrev följande: ”Tack för brev och kortbrev och järtans välkommen i I.O.G.T. Det var en ståtlig dag du hade – tänk

Uno Stadius

om vi finge godtemplarna att ta skolan till sin! Hej och hälsning! Din Karl-Erik.”

BLEV INTE RIKTIGT SÅ

Även om det inte riktigt blev så som Karl-Erik Forsslund hoppades, så var engagemanget för Brunnsvik från början mycket starkt från många loger och inte bara i Dalarna. Och så kom då till slut den stora dagen! Och den kom helt utan stöd från vare sig landsting eller kommun och framför allt inte från staten. Högern tyckte att det var oerhört farligt med en folkhögskola, som förmodligen skulle indoktrinera ungdomen med den samhällsomstörtande socialismen! Arvid Lindman och Allmänna Valmansförbundet låg som en bromskloss för samhällsutvecklingen i hela landet. Men ändå hade man lyckats få ihop tillräckligt med kapital för att våga börja den fösta årskursen. Och det var den 5 november 1906, som man hade samlats till invigning av en skola, som, enligt stiftelsedokumenten skulle vila ”på helnykterhetens grund och verka för hela nykterhetens sak”.

FÖRSTA LÄSÅRET AVGÖRANDE

Det första läsåret var mycket omtumlande

för både lärare och elever och inte minst för rektorn Uno Stadius, som hade börjat arbetet med att få ett statligt godkännande av Brunnsvik, så att statsbidrag kunde utgå. Det skulle han nog ha aktat sig för, för då startade en av de värsta smutskastningskampanjerna, som någonsin förekommit i svenskt offentligt liv. Hur kunde en rysk undersåte (Finland tillhörde det kejserliga Ryssland) komma och begära statligt bidrag till en sådan omstörtade verksamhet som en nykter arbetarfolkhögskola?! Stadius blev den ryske sågfilaren, som lömskt spionerade på Sverige för att bereda vägen för ett ryskt övertagande av svenskt territorium. Denna rysskräck bevarar vi ju än idag.

INGET STATSBIDRAG

Så inte kunde det bli något statsbidrag inte! Av förklarliga skäl slocknade då ”tändstickan” Stadius och uppmanad av Karl-Erik Forsslund drog han sig tillbaka från sitt rektorat, som Forsslund övertog i stället. Detta är ett mörkt kapitel i Brunnsviks historia, som först efterhand fick ljusare toner, när Forsslund hade vuxit in i rollen som pedagog.

Det har ibland anförts skäl, inte minst från oss wendelsbergare, att Wendelsberg minsann var först ute som rörelsefolkhögskola, 1908, men jag lutar nog åt att ge Brunnsvik den äran. Visserligen blev Wendelsberg godkänd för statsbidrag redan första årskursen och Brunnsvik först 1909, men det torde vara ett något tunt skäl för oss på Wendelsberg att hävda en första plats. Och även om godtemplarna i Dalarna inte gick ända fram och gjorde skolan till sin då 1906, så blev det godtemplare från hela landet, som startade Wendelsberg 1908, fastän denna gång var det nationalgodtemplare och det kan väl kvitta lika. Det är något att glädjas åt, att både Brunnsvik och Wendelsberg är resultatet av ansträngningar från nykterhetsrörelsen.

TILLBAKA TILL FINLAND

Uno Stadius flyttade tillbaka till Finland och blev folkhögskolerektor och dessutom blev han ordenstemplare för Finlands IOGT. Stadius dog i mars 1936 i Helsingfors. Precis som tidigare i livet hade han levt ensam, trots en stor familj, 6 barn. När han var i Sverige var han det mesta av tiden ensam. Familjen och hustrun Emma var kvar i Finland. När han kom hem slutligen blev skilsmässan också juridisk. Han lyckades aldrig försörja sin stora familj och hustrun Emma var den som under knapphetens kalla stjärna fick lov att på egen hand klara familjens försörjning.

Det finns en alldeles underbar bok, skriven av Märta Tikkanen, som skildrar Emmas och Unos liv tillsammans, *Emma och Uno – visst var det kärlek*. Boken bygger på Emmas brev till Uno. Hans brev till henne finns inte bevarade och Märta Tikkanen får bygga på andra brev från honom för att skapa någon sorts dialog mellan de båda makarna. Emma och Uno var Tikkanens morföräldrar, hon är dotter till deras äldsta barn, Margit.

Boken rekommenderas varmt.

JW

Krigssjukhuset på Wendelsberg

Orostid

Det talas då och då om hur det var när – och om – Wendelsberg användes som krigssjukhus. För att bringa en smula klarhet i frågan, är följande två artiklar upplysande. Den första är inledningen i skolans årsbok 1940 och den andra är en uppsats från en elev som var med då det hände.

För första gången i sin tillvaro har Wendelsberg nödgats i förtid avbryta en kurs och sända hem ungdomen. Men så har vårt land heller icke under den tid skolan varit till befunnit sig i ett så kritiskt läge som under våren och sommaren 1940.

AVTALET MED RÖDA KORSET

Vårkurserna började – icke i vanlig ordning utan något försenade på grund av påskens olägliga infallande just vid den tid kurserna skulle ha börjat – den 27 mars. Det dröjde inte länge förrän den första varningen kom. Vid mitten av april skulle skolan tas i bruk som provisoriskt krigssjukhus. Det fanns sedan långt tillbaka ett avtal med Svenska Röda Korset, att skolan vid behov skulle stå till förfogande. Och nu befann vi oss där.

AVSKED FRÅN SKOLAN

Det gällde skolans alla avdelningar och lokaler. Vårkurserna omfattade den s.k. fortsättningskursen med 29 elever, den fristående kvinnliga med första och andra årskurs, tillsammans 29 elever, samt lanthushållsskolan med 11 elever.

Det var en fin ungdom, som tog det inträffade på rätt sätt. Den 16 april var den redo att efter en enkel högtidlighet ta avsked av skolan och varandra. Även lärarepersonalen fann sig ställd utanför.

SJUKHUS FÖR 150 PATIENTER

Om några dagar var det stora skolkomplexet förvandlat till sjukhus med plats för 150 patienter samt ett motsvarande antal sköterskor, vårdare och annan sjukhuspersonal. Skolans expedition förvandlades till expedition för sjukhusets kommissarie, och i rektorns mottagningsrum residerade sjukhusets chefsläkare. Övergången underlättades i viss mån därav, att skolans kamrer fick kommentering som sjukhuskommissarie, dess vaktmästare som vaktmästare, och hela kökspersonalen med husmodern i spetsen övergick i sjukhusets tjänst. Det dröjde inte många dagar, förrän det nyinrättade sjukhuset kunde ta emot sina första patienter.

FRIKTIONSFRI FÖRVANDLING

Skolans förvandling till sjukhus försiggick friktionsfritt och under bästa samförstånd. Även i fortsättningen blev samarbetet det bästa såväl med sjukhusets ledning som de militära myndigheterna.

SOM VANLIGT

En folkhögskola är emellertid en folkhögskola, även om den bebos av soldater. Detta tog sig uttryck på flera sätt. Skolans bibliotek stod öppet för boklån. Skolans rektor och i viss utsträckning även fil.mag. Waldemar Hallin höll föreläsningar för sjukhusets konvalescenter och personal. I skolans vardagsrum stod musikinstrument, radio och tidningar till förfogande, och i dess ståtliga högtidssal höllos samkväm och fester, varvid skolans lärare och personal vid upprepade tillfällen medverkade.

VINTERKURSEN PÅBÖRJADES DEN 1 OKTOBER

Sjukhuset avvecklade sin verksamhet i slutet av augusti, och omkring den 1 september var skolan herre i eget hus. Den 1 oktober kunde den börja sin vinterkurs med omkring 100 elever.

Wendelsbergs folkhögskolas årsbok 1940

Ett avsked...

Från Ingmar Hollsing i Uppsala kom ett ett mail till rektor Sven om en uppsats som Ingmars mamma skrivit om de känslor som uppfyllde wendelsbergarna när skolan omvandlades till krigssjukhus.Ett unikt dokument som vi inte vill undanhålla läsarna.

Hej Sven!
Min fru Annika har kontaktat dig tidigare. Jag skickar nu den uppsats som min mamma skrivit och vill också komplettera och i någon mån korrigera det Annika skrivit.
Min mamma gick på Fristads fhsk 1936-37 och därefter på Wendelsberg 1938-39 (tror jag) och på våren 1940 en kurs som skulle varat tre månader men blev tre veckor. Hon hette då Eva Svensson, senare Eva Hollsing. Uppsatsen beskriver det dramatiska uppbrottet när tyskarna angripit Danmark och Norge. Hon skrev den ca 10 år senare som en uppgift i en Hermods-kurs. Men det är förstås mycket möjligt att hon hade samtida anteckningar att gå efter. Uppsatsen säger också en del om folkbildningens betydelse på landet och om hennes egna drömmar om att bli småskollärare (och att skriva!).
Hur gick det med drömmarna? Hon blev det hon inte ville, en ”bonnakäring”, som hon sa, men en ovanlig sådan. Hon skrev mycket för skrivbordslådan, dikter, prosa och små teaterstycken, som uppfördes av hennes kamrater i SLKF (Svenska Landsbygdens Kvinnoförbund, senare CKF). Hon tog aldrig en fullständig studentexamen men läste in tillräckligt för att kunna ta en fil kand i litteratur, kvinnohistoria och filosofi. I litteratur fortsatte hon på D-nivå. Hennes C- och D-uppsatser behandlar författaren Karin Thelander. De skulle förtjäna att tryckas. Hon var aktiv i bl a RIA, telefonjour, FN-förbundet, Amnesty och svenska kyrkan (vaktmästare och kyrkvärd). Hennes studiecirklar för de lokala kvinnorna gladde många.
Själv har jag fått förverkliga min mammas drömmar som folkhögskollärare på Fristads fhsk (1978-2006), och jag har fått ge ut tre böcker.
Med vänlig hälsning
Ingmar Hollsing

ETT AVSKED

Det rådde förstämning i den stora salen på Wendelsberg. Endast från pianot ljöd dämpad musik. Det var rektorns unge son som spelade, och det var en underlig melodi som han själv komponerat. Ibland ljöd den ljus, glättig och lekande, ibland mullrade den dovt och ödestungt. Han hade kallat den livsmelodin. Ibland hördes en och annan halvkvävd snyftning. ”Sista kvällen” tänkte vi alla, ”sista kvällen på vår kära folkhögskola”. Och vi tänkte än en gång igenom vad som hänt de sista dagarna.

Det var på morgonen den nionde april, just då vi skulle gå till andaktsstunden, som några av pojkarna, bleka och upprörda, berättade nyheten. Tyskarna hade ockuperat Danmark och Norge. En förlamande ångest grep oss alla. Vad skulle hända härnäst? Det var svårt att hålla tankarna samlade under lektionerna. Så ofta som nyheterna skickades ut satt vi samlade kring radion, som berättade om nya tyska segrar trots norrmännens motstånd. Ängsligt trevade vi efter varandras händer, och vi sjöng för att jaga ångesten på flykten. Mitt under en lektion kom rektorn in. Han var mycket blek när han meddelade att skolan måste utrymmas.

För tre veckor sedan hade vi börjat kursen. Tre korta underbara veckor hade vi upplevat på vårt vackra Wendelsberg. Hur hade vi inte glatt oss åt den spirande våren, de första små sipporna i parken och de ljusnande kvällarna! Det var nästan som om vi fruktat att livet skulle vägra att återvända efter denna första vinter av död och förintelse. Men nu hade det gått lättare att hoppas, när våren äntligen kommit. Och så i ett slag hade situationen förändrats. Nu såg det mörkare ut än någonsin. Detta var vårt avskedssamkväm. Nästa dag skulle vi skiljas. Och medan livsmelodin spelades, tänkte vi var och en på vårt eget privata lilla öde. Skulle våra planer för framtiden nu bli gäckade?

Jag tänkte på hur jag förra sommaren gått därhemma och känt mig otillfredsställd på något sätt. Jag ville bli något, uträtta något för andra, men vad? Det var så svårt att komma till klarhet. Så en natt, när jag låg vaken och tittade ut i sommarskymningen, stod det med ens så klart för mig. Jag skulle bli småskollärarinna. Barn hade jag alltid tyckt om, och utbildningstiden var inte längre än att man gott kunde börja vid 21 år. Så enkelt det föreföll mig. Under den kommande vintern skulle jag läsa några kurser hos Hermods och sedan komplettera mina kunskaper med en tre månaders kurs på Wendelsberg. Mor var genast med på förslaget. För sitt inre öga såg hon ett rött litet skolhus i någon vänlig by, där hon själv skulle få en fristad på sin ålderdom och få pyssla om sin dotters små elever på bästa sätt. Allt hade hittills gått efter beräkning – men hur skulle det nu bli? Visst kunde jag – om inte det värsta inträffade – fortsätta att läsa på egen hand. Men utan sakkunnig ledning, utan råd och hjälp skulle jag säkerligen misslyckas i inträdesprövningen vid seminariet. Jag kände mig ganska modlös. Men just nu hade mina bekymmer inte så stor betydelse. En strof av Karlfeldt föll mig i minnet:

”Min egen klagan vill jag ödmjukt dränka

i världens mäktigt stora sorgebrus

och minnas vad den ringe nu bör skänka

är ej sitt mörker men en glimt av ljus.”

Musiken tystnade. Någon reste sig och började tala. Var det verkligen Smålands-Lasse, den tystlåtne, inbundne pojken? Vad kunde han ha att säga? Jag glömde med ens både små och stora bekymmer för att lyssna till Smålands-Lasse.

Han berättade hur han och hans kamrater lidit av mindervärdeskänslor. De hade arbetat i fabriker och vid sågverk, på bondgårdar och torvmossar. Men alltid hade de känt sig underlägsna på något sätt. En del av dem som ingalunda hade utmärkt sig i folkskolan hade kommit hem med vita mössor och knappt velat tala med sina forna kamrater. Det hade känts ganska bittert. Men på samma gång som pojkarna stått vid sina maskiner eller gått bakom plogen och smått avundsjukt sneglat på sina kamrater från högskolorna, hade de mer och mer känt att något fattades dem. Deras värld var så liten och trång, och en allt starkare längtan efter vetande hade fått makt med dem. Så hade de börjat att bilda studiecirklar och låna hem böcker. Lite osäkert och trevande hade det hela varit, men det var dock en början. Så hade dagen kommit, fortsatte talaren, då han fått resa hit till folkhögskolan, och från första stund hade han känt sig hemma här. Här hade han mött förståelse för det som han innerst längtat efter. Det kändes inte lätt att nu bryta upp så hastigt. ”Men”, slutade han förtröstansfullt, ”jag kommer igen, om det finns någon möjlighet så kommer jag igen”.

Smålands-Lasse hade tolkat vad de flesta av oss kände. I en avskedsstund, när det stora allvaret tränger sig på, då kommer det sannaste och mest äkta fram. Tankar som under vardagens lugna rytm aldrig blir formade till ord kommer då fram. Ord som mistat sin betydelse får nytt liv igen.

Innan vi skildes för kvällen sjöng vi de nordiska ländernas nationalsånger. Många gånger förr hade vi sjungit dem, men aldrig som nu. Särskilt grep mig sista strofen ur norska nationalsången:

”Og som fedres kamp har hevet

det av nöd til sejr

ogsaa vi, naar det blir krevet

fo dets fred slaar lejr.”

För norrmännen var detta redan bister verklighet, men även för oss var denna verklighet skrämmande nära. Och högtidliga som om vi avlagt en ed sjöng vi orden ur Heidenstams Sverige:

”Men med hand vid hand

svär än ditt folk som förr de gamla

trohetsorden.”

Tidigt nästa morgon vandrade vi med våra väskor den lilla stigen genom parken ned till järnvägsstationen. Aprilsolen sken så vänligt och glittrade muntert över små vattenpussar och snöfläckar som ännu låg kvar. Det var svårt att tro på bomber och kanoner en sådan morgon. Än en gång vände vi oss om och tittade på vår kära skola. Den slottslika vita byggnaden avtecknade sig så vackert bakom trädens grenverk. En ungdomens högborg hade den varit i trettio år. Skulle vi någonsin få återse den? Med gråten i halsen stämde vi upp vår Wendelsbergssång. Och medan tåget några minuter senare långsamt ångade bort hördes ännu:

”Som en mittpunkt i striden

för det bästa i tiden

må du lysa och leda oss, Wendelsberg!”

(betyget på uppsatsen: a)

Från kuriosakabinettet

SNICKARBODEN, PÅ BORGGÅRDEN,
har från Wendels tid använts till en hel del skiftande saker. Nu arbetar Thomas Larsson – Wendelsbergs husrenoverare – i det åttkantiga tegelhuset. Han är den tredje snickaren som hyvlat nya versioner av Wendelsbergs många udda lister i huset. Nisse och Vicke höll också till här - men innan de flyttade in tjänade huset andra ändamål.

VAD HUSET ANVÄNDES TILL PÅ WENDELS TID VET VI INTE.
Det låg förmodligen ett duvslag på vinden, men annars är det osäkert. Under folkhögskolans första år fanns här en ko och en gris, för att sommarkursens flickor skulle ha något att öva sig på, i hushållskursen. Det var för övrigt vid någon av dessa kurser som gårdskarlen Andersson kom rusande in till rektor Lundgrens hustru Anna och ropade – Frua, frua, kom kveckt – koa e inte kar te och kalva".

MEN DET VAR INTE DET JAG SKULLE SKRIVA OM,
utan vad som gömmer sig i huset nu.

DET ÄR INTE LÄTT ATT BESKRIVA
snickarbodens innandömen. Det är inte heller enkelt att på ett rättvisande sätt berätta eller avbilda alla de föremål som samlats innanför de åtta väggarna. Låt mig just nu bara dröja vid fyra, en gång svartmålade, ganska rostiga skyltar av plåt. De kommer från Wendels stall. Det är skyltar som varit fastspikade över spiltorna för Wendels fyra arbetshästar – Osman, Flora, Diana och Tyra.

Wendel hade dessutom, enligt bouppteckningen, fyra rashästar och vad de hette, det vet vi inte. De här skyltarna sitter nu fastspikade på en takbjälke i snickarboden. De är inte de enda skyltarna från förr. På väggen mitt emot sitter ytterligare två skyltar. De är både något yngre och något mindre.

SNICKARBODEN HAR FYRA DÖRRAR.
På baksidan sitter två av lite enklare modell. Innanför dessa dörrar doldes ganska långt fram i tiden två bekvämlighetsinrättningar. Skolans två dass – helt enkelt. En avdelning för herrar och en avdelning för damer. De två senast nämnda skyltarna satt över dessa dörrar och visade vägen för nödiga gäster.

PÅ WENDELSBERG
har oftast takt och god ton präglat umgänget. Så också vid toalettskyltning. Skylten över herrarnas avdelning hade inskriften MÄN. Över damernas entrédörr stod det helt taktfullt HÄR.

Sven Östberg

Nytt på toalettfronten

På annan plats i årsbladet finns skyltningen till Wendelsbergs gamla dass beskriven. Skyltningen har blivit avsevärt mer tydlig sedan den tiden. Men själva toalettfrågan i huvudbyggnaden har ändå inte nått sin fulländning. Rektor Sven hade föresatt sig att toaletterna i huvudbyggnaden skulle vara ombyggda vid hans pensionering. De skulle då ha nått moderna människors krav på komfort och utrymme. Så blev det inte. När utrymmena mättes upp visade det sig att de var omöjliga att kartlägga. Bottenvåningens toaletter är inklämda i utrymmen som så att säga blev över. De ligger mellan ventilationstrummor från Wendels tid, bakom en kakelugn och inkilade mellan bärande väggar. Uppmätningen visade att utrymmena var större på insidan än på utsidan. Sådant kan bara förekomma på Wendelsberg och i trolleriapparater. Vattenledningar och avlopp är ytterligare ett mysterium. Ingen kan riktigt komma på varifrån vattnet kommer och vart avloppet leder. En del ledningar verkar gå i åttor. De kommer från ingenstans, gör en åtta under golvet, stiger upp mot taket, försvinner in i en vägg för att aldrig mer återfinnas.

Gammelrektor Sven undersöker utrymmen han inte visste existerade.

Detta fantasieggande renoveringsprojekt lades ned i februari och återupptogs i augusti. Rektor Sören, kamrer Macus och gammelrektor Sven klämde återigen in sig i toalettanläggningens labyrint och bestämde att under sommaren 2017 riva ut allt som inte var bärande väggar. Först därefter skall det göras en ritning. Förmodligen direkt på golvet, för att nya människovänliga toaletter skall finnas på plats i augusti.

I oktober började det rinna vatten från dörrkarmen till gamla biblioteket. Någon hade använt handfatet på toaletten vid C-salen. Enkel match. Det ordnar vi vid novemberlovet. Det är bara att riva upp golvet och byta ledning. Vilken ledning då? – frågade sig rörläggaren när han tittade ned i trossbottnen. Eftersom ingen kunde ge ett ordentligt svar på den mycket berättigade frågan pluggades alla rör i väntan på sommarens renovering – våningen inunder. Somliga jobb prioriterar sig självt. Nu blir det alltså nya toaletter i huvudbyggnadens nedre delar. Kamratförbundets medlemmar – som på ett enastående vis har samlat pengar till nya stolar i Wendelsbergs teater – har ju gammal vana vid att samla pengar till nya stolar. Därför inbjuds nu förbundets medlemmar att bidra med medel till nya toalettstolar. Vi hoppas kunna fira med ett gemensamt toalettbesök vid kamratmötet 2018.

Sven Östberg

Häxorna på Wendelsbergs teater – nytt publikrekord

Teaterutbildningens andra årskurs gör varje år en stor produktion under omständigheter som är så lika det professionella teaterlivet, som det bara är möjligt. Deltagarna på den taldramatiska kursen gör barnteater på hösten och deltagarna på den musikdramatiska kursen gör nyårsrevy. Vid nyår.
Att det blir barnteater och revy beror på att det är föreställningstyper som ger stor publik och det är det som är syftet med kursmomentet.
Eleverna skall få möjlighet att spela många föreställningar för olika sorters publik. Vill man spela många föreställningar måste man ha en stor publik. Åtminstone 2 000 besökande behövs för att det skall likna något.
I år – oktober 2016 – ger Wendelsbergs teater Häxorna. Pjäsen är en bearbetning av Roald Dahls bok – Häxorna. Föreställningen har redan innan premiär sålt över 4 000 biljetter. Så många biljetter, till en och samma produktion, har aldrig tidigare sålts på Wendelsbergs teater. Det goda resultatet beror, vill vi gärna tro, på teaterns goda rykte. Det faktum att Roald Dahl skulle fyllt 100 år i år, och uppmärksammas på många skolor, kan eventuellt också ha betydelse.
De offentliga föreställningarna på Wendelsbergs teater är stora produktioner. Alla kursdeltagare medverkar naturligtvis som skådespelare, men alla har också andra uppgifter. Några ansvarar för försäljning och marknadsföring, några, ansvarar för kläder, några har hand om rekvisitaanskaffning, ett par deltagare sköter uppgifter kring smink och hår, några ansvarar för musikinslagen.
En grupp bygger scenografi. Scenografin som föreställer ett badhotell på Englands sydkust har gammelrektor Sven ritat. Han arbetar också under produktionstiden som verkmästare i skolans verkstad. Såhär kommer det nog att se ut.
Till vänster ser du en modell av scenbilden. Till höger ser du den nästan färdigbyggda varianten. Färgen på den färdiga dekoren är blek. Den är bara grundmålad. Det blir bättre framåt veckan. Fyrkanten på golvet – det är hotellets entrédörr.
Den kommer att stå upp – på måndag.

Sven Östberg

”Så många biljetter, till en och samma produktion, har aldrig tidigare sålts på Wendelsbergs teater.”

Rektorn städar sitt rum

De sägs ju att man utifrån sättet någons skrivbord är ordnat kan säga något om personen som sitter vid skrivbordet. Om man då ser hela arbetsrummet skulle det väl säga allt om den personen. Dumheter! Det säger inget om personen. Det berättar bara lite om vilka arbetsuppgifter man har eller haft.
Nu städar rektor Sven ut sitt kontor och hittar saker han glömt, saker han mycket väl kommer ihåg men inte tänkt på och saker han sett varje dag men över huvud taget inte brytt sig om. Följ med på en rundvandring.

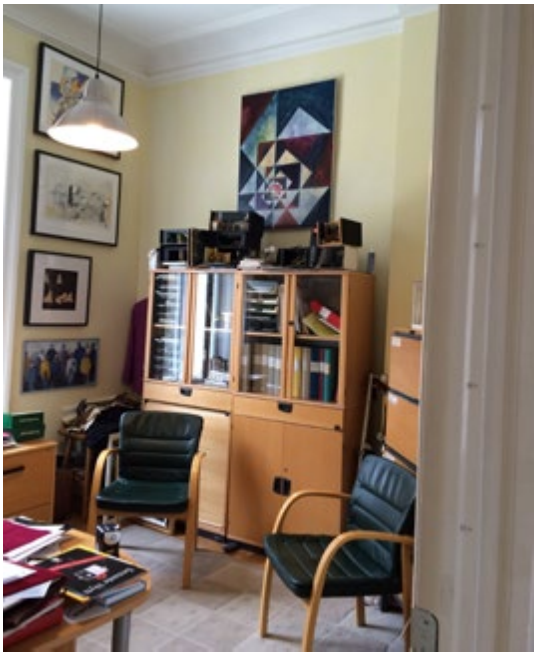
Dörren

Rektorer har ofta en liten låda utanför dörren, med tre små lampor på. En grön, en gul och en röd. Lamporna betyder: kom in, vänta och försvinn. Sådana avancerade trafikfyrar finns inte i administrationskorridoren. Sven försökte ibland stänga dörren, för att skriva artiklar till Årsbladet till exempel. För att hindra besökare från att knacka satte han upp en skylt – med den engelska aktrisen Margaret Rutherford – och klara besked om att Sven inte fick komma ut och leka. Ingen brydde sig om skylten. Alla knackade och ryckte i dörrhandtaget.

Rummet

Många, som inte var vana, flämtade till när de steg på. Någon från en folkhögskola i Dalsland sa ”Usch vad rörigt!” Andra var hövligt tysta.

Garderoben

Strax till höger om ingången ligger garderoben. In dit har rektor Sven inte grävt sig ännu. Där inne finns sådant som är svårplacerat eller helt enkelt inte bör visas. När Sven försiktigt öppnade dörren, i torsdags, föll ett tvåhandssvärd ut. Längre in finns teaterns vapensamling.

Uppe under taket

Strax under taklisten hänger det gubbar. Det är, från vänster Carl Ifvarsson, en förgrundsgestalt inom bonderörelsen vid 1890-talets slut och Adolf Hedin, liberal och Sveriges förste yrkespolitiker. Runt hörnet hittar man skolans grundare Oskar Lundgren, 40-talsrektorn Valdemar Hallin och rektor Sven, som professor Prlwytzkofski.

Dessa tavlor hängde, med undantag av rektor Svens bild, på olika mer offentliga platser på Wendelsberg. Skolans progressiva damer plockade en gång ned dem från väggarna och ställde in dem på rektorns rum med motivationen att gamla fula gubbar inte skulle se ned på skolans elever. På Rektorns rum gör de däremot ingen skada.

Konstinstallationer

Intill garderobsdörren finner man en provocerande konstinstallation. Till vänster, en terrakottafigur, skapad av en känd konstnärinna vars namn inte går att läsa, eftersom figuren är fastskruvad i hyllan och namnet står under sockeln. Lerfiguren förställer en pösig manskanin. Figuren balanseras fint av två intresserade skönheter i alabaster.

På mappskåpet

På mappskåpet står några andra konstverk. I mitten, i montern, en modell av Flat Iron Buildning, i New York. Modellen är utförd i Lego. Till vänster står det delar ur scenografier från pjäser uppsatta på Wendelsbergs teater. Till höger skymtar man en bronsfigur, skapad av Owe Pellsjö. Längre in i hörnet en rörlig skulptur skapad av Spooner. Längst bak i mitten – en ukulele – i sin originalförpackning.

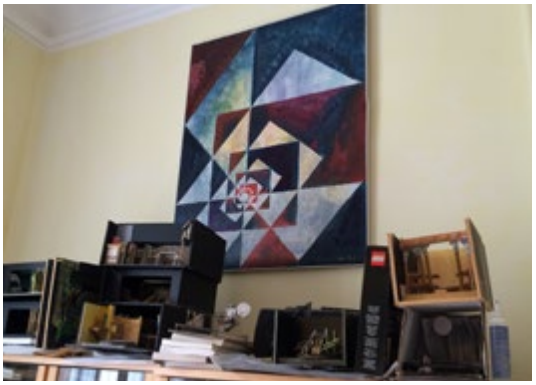
Den mekaniska skulpturen
Den mekaniska skulpturen, skapad av Spooner, föreställer en övningsapparat på vilken oskickliga, forntida, egyptiska balsamerare, kunde öva sig i flykt, på kamel. Genom öknen, från missnöjda kunder.

Intill mappskåpet
Det finns tillfällen då man behöver nå högre. Då är dessa styltor bra att ha. Vid golvet finns det som är kvar, när någon stal en av bronsörnarna vid skolans grindar- örnens stjärtfjädrar.

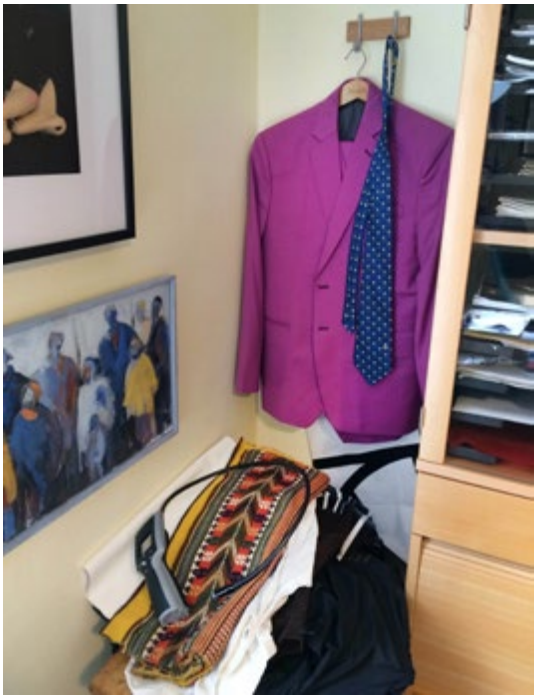
På bokskåpet
På bokskåpet står det scenmodeller från några av Wendelsbergs många teaterföreställningar. Längst bort till höger kan man skymta en sprayflaska med någon mystisk kemikalie som kan ta bort lukten av matos, som på vintern letar sig in i rummet genom Wendelsbergs gamla värmekanaler. Tavlan i mitten är målad av Leo Reis.

I bokskåpet
I bokskåpet finns det pärmar med handlingar. Men inte bara det. Här finns dessutom annat som är bra att ha. Miniatyrer av trolleriapparater, en burk surströmming. Två preparerade kortlekar och en flaska mustaschlim.

Intill bokskåpet
Här hänger reservkostymen. Man vet aldrig när man kan behöva en ny kostym. Slipsen kommer från Vägverket och passar särskilt bra till snickarbyxor.
På den konstfullt vävda löparen nere till vänster – den som förr låg på talarstolen i Hörsalen – ligger ett elektroniskt inspektionsinstrument. En sorts TV-kamera med snabel, som man kan titta in i avlopp och ventilationskanaler med.

Vid sidan av bokskåpet
Överst två bilder av Sven-Erik Johanssons hand. Vill du ha ett eget blad med det undre motivet så kan du beställa ett från kamratförbundet.
Under Sven-Eriks litografier hänger en gåva från rektor Svens dotter. Hon menar att det ibland, i svåra situationer, är nödvändigt att vara oigenkännlig. Hon har därför skänkt en samling lösnäsor för att hennes far skall, obemärkt, kunna dra sig bort från svåra situationer. Ingen av näsorna är ännu använd.

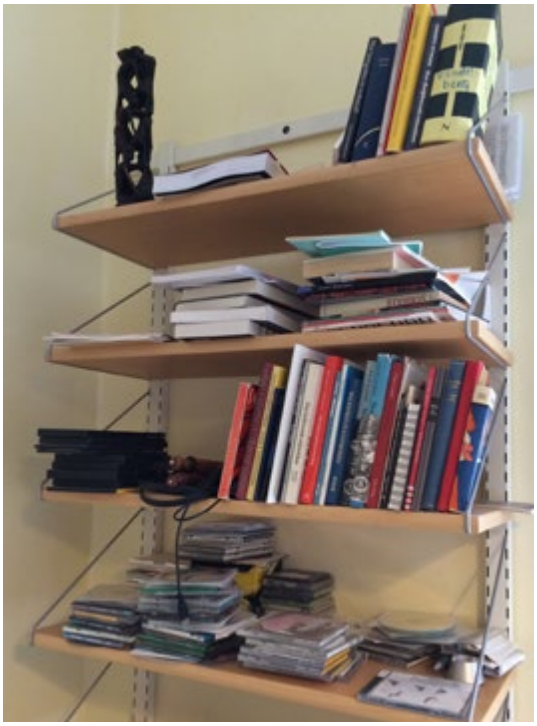
När NGTO tog över Wendelsberg 1908, fann man en hel del tomma vinflaskor i källaren. Man hittade också åtta fyllda flaskor hallonsaft. De flaskorna fanns redan med i Wendels bouppteckning från 1893. De tomma vinflaskorna såldes och bidrog på det viset till finansieringen av köpet av huset. Två av flaskorna målades med bilder av huset och små verser om hur huset blivit nyktert. I höstas föll en av flaskorna ut genom fönstret i Lilla Matsalen. I lådan ligger skärvorna. Tillträdande rektor kan, under dagar med arbetsbrist, limma ihop bitarna till en hel flaska.
Snöret i förgrunden kan vara bra att ha – vid limningsarbetet.

Kommer du ihåg ukulelen? Strax före midsommar brukar personalen få en värdefull gåva – så att de inte skall glömma sin arbetsplats under semestern. För två år sedan fick alla en ukulele inklusive en kurs i ukulelespel, Gåvan fulländades i somras med att alla fick en hawaiiskjorta. Restupplagan av skjortor ligger i lådan.

I bokhyllan

I botten ligger ett ganska stort bildarkiv. På DVD-skivor. Sen är det böcker. Sådana som en rektor behöver. En katalog över Stena Metalls stål- och aluminiumsortiment, en handbok i hållfasthetsberäkningar för scenen, Arkitektens handbok, Lorens Lyttkens – Den Civiliserade Människan, Ingmar Bergmans Laterna Magica, Folkrörelsesångboken och en hel del annat.
Överst en gåva från Wendelsbergs vänskola – i Tanzania
Längst in i hörnet ligger NGTO:s och TO:s lyx-ordförandeklubbor.

På dörren till garderoben

Cricketsäsongen närmar sig. På Wendelsberg spelas det cricket en gång om året. Spelet är bara ett svepskäl för att få äta gott och dansa foxtrott till storband vid den efterföljande festen. Ur garderoben har rektorns vita cricket smoking krupit fram med engelsk sportmössa.

På skrivbordet
Detta bord kan verka rörigt, men det är det inte. Allt är ornat efter ett alldeles speciellt system. Överst till vänster ligger t.ex. tygproverna till de nya stolarna i teatern. Mitt på skrivbordsunderlägget ligger en extratumme av plast. Mycket användbar i livets många skiften.

Längst bort står en liten figur som skall berätta för de besökare, som kommer med många klagomål, vad de kan vänta sig i handläggningsväg.

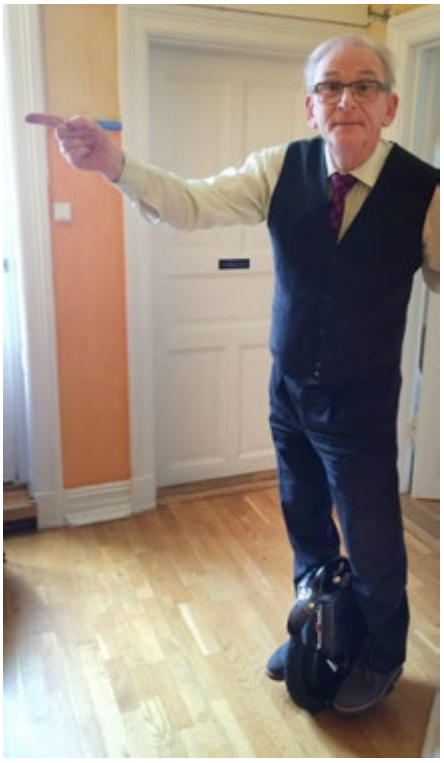
På väggen ovanför telefonen

De tre sinnesstämningarna- drömmen, allvaret och glädjen.

Fortskaffningsmedel
Rektor Sven köpte, till en revy, en ny cykel. Det är en sorts enhjuling med gyroskop och elmotor. På den far han nu vidare in i framtiden.

Sven Östberg

Skifte i den kamerala verkstaden

Ny kamrer på Wendelsberg är Marcus Andersson. Här redo att ta sig an den italienska bokföringen vid sidan av många andra uppgifter.

Wendelsberg är inte känd för sin höga personalomsättning. Det är en stor styrka då det går åt en ansenlig mäng tid för att i någon mån förstå hur verksamheten på skolan hänger samman. Något som för de flesta utomstående sannolikt ter sig tämligen obegripligt. En som vet hur det mesta hänger ihop är Marianne Källman, kamrer på skolan sedan 1991. Efter nästan 25 år på skolan hör inte heller hon till hoppjerkornas gäng. Under senare delen av 2015 bestämde sig Marianne för att, ”nu får det vara nog”, och valde att dra sig tillbaka till en än friare tillvaro än vad ens det kamerala livet på Wendelsberg har att erbjuda. Marianne har betytt oerhört mycket för skolans utveckling, inte minst när det gäller skolans fastighetsbestånd. Målmedvetet har hon inte bara hållit fastigheterna i dugligt skick utan dessutom hållit i taktpinnen när det gäller både om- och nybyggnader av allehanda slag. Ja, hon har väl inte byggt så mycket själv, mer pekat med ibland mer än hela handen och det är minsann en talang som är få förunnad.

Marianne har dessutom konstruerat en ansenlig mängd budgetar, bokslut och ekonomiska rapporter av de mest märkvärdiga slag. På ett ofattbart sätt har det i de flesta fall gått ihop på både längden och tvären vilket i folkhögskolevärlden inte är någon liten sak. Hennes å ena sidan, med det lite dynamiska synsättet av sorten ” det blir ändå som det blir” (t ex vädrets inverkan på elförbrukningen…), å andra sidan den ofattbara kombinationen av intuition och mer exakt vetande, blir till en talang som också den imponerar djupt på de flesta av oss.
Marianne fortsätter emellertid som kassör i Wendelsbergs kamratförbund vilket vi tacksamt noterar. Tack Marianne!
Hur går det nu då med ekonomi och fastigheter?
Kommer allt att förfalla och konkursen stå inför dörren? Ingalunda, det ordnar sig. Det såg naturligtvis Marianne till innan han drog sig tillbaka. Till ny kamrer har skolan välkomnat Marcus Andersson, bördig från Vårgårda, men med ekonomiska kunskaper och en gedigen juristexamen från det stora universitet i Lund. För övrigt i princip nästan samma utbildning som Marianne hade i bagaget…

I samband med skolans avtackning av Marianne Källman fick hon glädjen att fyra av ett kanonskott till sin egen ära. Också det klarade hon med bravur!

Ja, ni hör, det mesta är sig likt. Väl så tungt på meritlistan i vår värld är nog att Marcus dessutom tillbringat ett år på Wendelsbergs Projektledarutbildning för ett antal år sedan. Då bodde han i rummet Kronoberg på tredje våning och det kommer han ha stor nytta av i sin framtida roll på skolan.
Lite nytt för honom är emellertid att läsa på om tillåtna köldmedel i kyl- och frysanläggningar, försöka förstå en bråkdel av det makalösa styrsystemet som bestämmer över hur varmt (eller kallt!) det blir i rummet Kronoberg och andra delar av anläggningen. Jaga rörläggare, plåtslagare, elektriker, mattläggare, handläggare på kommunen… Tja, det är mycket en kamrer på Wendelsberg behöver kunna och veta. Det är bara att träna. Och om man inte vet så frågar man till råds och med det kommer man långt med den personal som finns på Wendelsberg.

Välkommen Marcus!

Sören Eriksson

Wendelsberg strax inann lövsprickningen. Fontänerna uppstartade och Valborg väntar snart med vårtal och körsång från trappan.

Mitt emellan före och efter

Det finns ett före och ett efter. Mitt emellan ligger julfesten. Wendelsbergs årsblad har genom hela sin historia ofta uppehållet sig krig kalasandet på Wendelsberg. Kalasandet finns till och med i skolans måldokument. De ingår i skolans strävan att utbilda världsförbättrare och livsnjutare.

Av Wendelsbergs många kalas är julfesten den största – och viktigaste. Stämningen på skolan ändras vid julkalaset. Det finns ett före och ett efter julfesten. Livet före julfesten är oftast utmärkt. Men efter. Ja då är det bättre. Alla har liksom kommit närmre varandra.

Julfirandet på Wendelsberg börjar egentligen vid lusse. Under skolans första 24 år firades Lucia i den stora trapphallen. Det lär ha varit gastkramande vackert. Under de allra första åren bestod själva julfesten av att man fick komma hem till rektor Lundgren, äta juläpple och höra berättelser om hur man firade jul, förr i tiden.

Luciafirandet har hållit ställningen som Wendelsbergs mest stämningsfyllda tillställning. Under många år avlöstes den stämningsfulla delen i luciaprogrammet av mer uppsluppna inslag. Så är det inte i dag. Stämningen håller i sig genom lussekaffet. En betydande känsla av mildhet råder hela förmiddagen.

Annat var det i mitten av förra seklet. När luciatåget försvunnit och alla samlats i matsalen kunde man höra härskrin från köket och husmor Elsa kom farande, klädd som bagare. Elsa rusade runt i matsalen, ropade hjärtskärande, delade ut russin och mandlar till en del och kastade mjöl på somliga. Nuförtiden är sådana vilda seder försvunna. Köket prövar bara eleverna något lite, genom att servera lutfisk på Luciadagen.

Eftermiddagen ägnas åt elevspex

Luciafirande – när stora trapphallen fanns kvar.

Dagens julfirande tog form i början av 1950-talet. Ingredienserna hade funnits tidigare, men det var nu som de fogades samman och kompletterades. Ett ordentligt kalas skall innehålla stämning, mat, uppsluppenhet, kaffe, kroppsrörelser och överraskningar. Ett rejält kalas tar tid. Efter ett bra kalas skall det kännas tråkigt att gå och lägga sig. Dagen därpå skall man vara utmattad men glad.
Julfesten har under de senaste 60 åren följt mallen:
16.00 Julhögtid
17.00 Julbord
18.45 Folklekar
19.30 Personalspex
21. 00 Patron Wendel bjuder på julkaffe
22.00 Dans och folklekar
24.00 den personal som just återställt huset till skolbruk får en skinksmörgås av husmor.
Det verkar som om personalen på Wendelsberg alltid velat bidra till underhållningen genom att klä ut sig och låtsas vara någon annan.
Vid julfesten 1940 uppträdde personalen genom att spela Årsexamen i Ruskaby folkskola. Festen avslutades med ett besök i Häxans kök. Häxans kök låg i Bagarstugan. Varm dryck serverades av häxans själv. Hon satt inne i bakugnen och slevade varm häxssaft varvat med det fasansfulla häxskrattet nummer 4.

I Häxans kök. Erik W Gatenheim bakom häxans näsa bjuder Maja Skogsfors, till höger, på okänd dryck.

Den maktpåliggande häxrollen utfördes av Erik W Nilsson (Gatenheim).
Läge hade julfesterna en alldeles särskilt viktig psykologisk uppgift. Elevspexen gav kursdeltagarna möjligheter att lite försiktigt skämta med lärarna och lärarna hade i sitt spex möjligheter att i någon mån berätta vad de tyckte om elever. De där spexen gav alla möjlighet att se på varandra med lite nya ögon.
Nu – på 2000-talet är umgängestonen mer avslappad än de var på de svartvita bildernas tid. Spexandet har kanske inte riktigt samma välgörande verkan. Men effekterna skall inte föraktas. Störst effekt åstadkom de lärare som eleverna var lite rädda för. När de uppträdde på ett sätt

Årsexamen i Ruskaby folkskola – 1940

som ingen kunde föreställa sig, så gick det chockvågor genom publiken. Att husmor Elsa skulle framträda som nummerflicka var för de flesta fullständigt otänkbart. Men, det var sådant som husmor Elsa gjorde. På julfester.

Dagens elever skull kanske också bli svårt chockerade om de träffat på lärare vid Wendelskalaset 1955. På baksidan av fotografiet står det – från Wendelsbergs postkoloniala tid. Mannen i tropikhjälm är Tord Andersson som undervisade i biologi. Han var inte bara verksam på Wendelsberg. Några omgångar arbetade han också med undervisning i Kenya. Den mörkhyade mannen till höger på bilden är Arne Svensson, som i sinom tid blev rektor på Wendelsberg.

Sven Östberg

Folkhögskolemöte i Lund

Vartannat år håller Wendelsbergs folkhögskoleförbund förbundsstämma. Det sker i samband med huvudmannens, IOGT-NTO, kongress. Nu senast i Lund.
Vid de tillfällena vill ju Wendelsberg göra sig påmint. Gärna på ett sätt som ombuden inte glömmer. För snart fyra år sedan, i Borås, kunde kongressombud och besökande sätta sig i Wendelsbergs fotokiosk och bli avfotograferade – med Wendelsberg som bakgrund. De som stod utanför kiosken kunde, på en tv-skärm se vad som händ inne i kiosken. Mycket populärt! För att det verkligen skulle vara något att titta på var bilderna förinspelade. Men det visste ju inte de som satt i kiosken. Naturligtvis fanns det information om skolan, på, i och omkring fotobåset.

Den där fotokiosken uppmärksammades mycket. Nu vid senaste förbundsmötet fick uppmärksamheten på Wendelsberg inte minska. Därför representerades skolan av en blå telefonkiosk. Kiosken stod i entrén till kongresslokalerna och ringde så fort någon passerade. En spökröst uppmanade de som passerade att svara – eftersom samtalet var till dem. De som verkligen svarade fick höra korta meddelanden om folkhögskolan Telefonkiosken väckte verkligen uppmärksamhet. Det var väl inte så många som vågade gå in i den och svara – med de som arbetade i mötesbyrån, några meter längre in i entrén, drevs till vanvettets rand av allt ringandet. Rent teoretiskt var telefonkiosken en strålande idé. I praktiken …..

Sven Östberg

Bengt får en hedersstjärna i Vetlanda!

Bengt Isaksson, välkänd wendelsbergare i många kapaciteter: elev och skolstyrelseledamot och en trägen tillskyndare av Wendelsberg och dess kamratförbund, har av Vetlanda kommun utsetts att få en hedersstjärna för sitt mångåriga engagemang för kommunen och dess invånare. Hedersstjärnan skall sättas upp den 28 maj under Vetlandafesten utanför biblioteket.

Framför allt är det Bengts engagemang för IOGT-NTO:s verksamhet och för sitt mångåriga ordförandeskap för lokalföreningen 306 Fridsam och i Njudungskretsen.

Eldsjälen Bengt gick in i NTO redan som fjortonåring, vilket bl.a. ledde honom till Wendelsberg som artonåring 1946. Och som så många andra wendelsbergare tog studierna på skolan honom in på Socialinstitutet och vidare till en socionomexamen.

Bengt har under hela sitt yrkesliv arbetat i kommunal verksamhet. Under många år var han kommundirektör i Vetlanda kommun fram till pensioneringen.

Men det är IOGT-NTO och alla dess lokala verksamheter, som ligger Bengt varmast om hjärtat. Och för detta får han en hedersstjärna!

Gratulerar!

Jan Wennergren

Midsommarstången reses varje år på Wendelsberg, en central festplats för alla kringboende.

Äggrullartävling – för lustens skull

Emma Törngren (allmänna linjens samhällsgrupp) tog hem vinsten i årets äggrullartävling i form av lyxig påskchoklad. I vänster hand syns vinnarägget.

Den årligen återkommande påsken uppmärksammas på olika sätt på Wendelsberg. Kökets Påskbuffé är t ex inte att förakta. En annan sak som kursdeltagarna starkt uppskattar är det lov som ligger i anslutning till påskhelgen. Före lovet görs också en kraftansträngning av stora mått av de mest initierade påskentusiasterna. Sedan några år har vi på skolan tagit upp den gamla fina traditionen att anordna en avancerad äggrullartävling.

Äggrullning är en tävlingslek som traditionellt leks i samband med påsken och som är vida spridd över världen. Leken finns i olika varianter och med olika regler men går i huvudsak ut på att rulla ägg nedför planka eller en backe och antingen rulla längst eller träffa andras ägg. I förberedelserna ingår att måla eller på annat sätt pynta sitt ägg så att det på ett trevligt sätt matchar den tävlande och sticker ut bland andra tävlingsägg. Efter tävlingen kan man med fördel ta fram saltkaret ur fickan och äta upp sina ägg. Ja, om det inte var ett vinnarägg förstås. Då bör man spara det för kommande drabbningar.

Tänk vad vi hittar på. Allt för att sprida glädje bland kamraterna. För det är glädjen och lusten som utgör den grund var på hela skolans verksamhet och framtid vilar.

Sören Eriksson

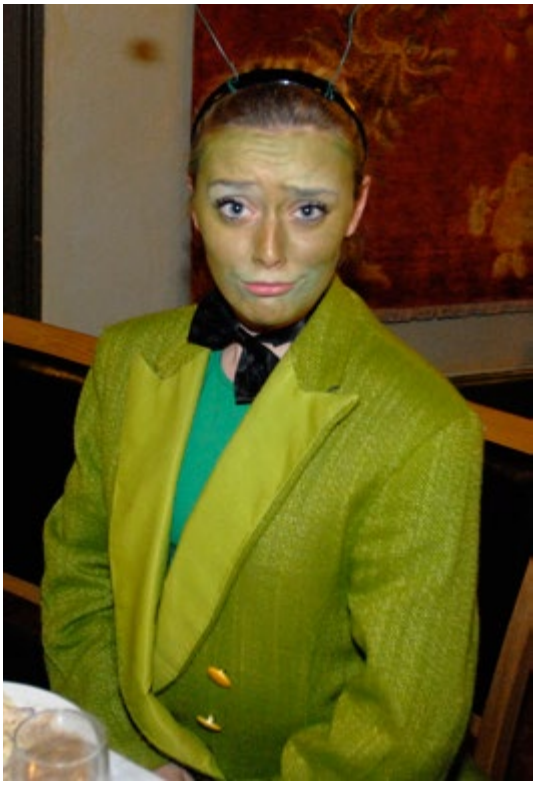
Maskerad - fest och glädje

Som står att läsa på annan plats i denna skrift har kalasandet alltid varit signum för livet på Wendelsberg.
När november står som tråkigast är det höstfest på skolan. Ofta är det maskerad och då kan man få uppleva allt från gladiatorer, Grodan Boll och smurfar till en diskande D'Artagnan.
Eller en vacker aftonklänning i A4-papper med xeroxade Oscarsstatyetter.

Välkommen till Kamratmötet lördag 6 maj 2017!

Kanske är det ett bra tillfälle att ta sej till sin gamla skola och träffa kamrater vars bästföredatum näppeligen har gått ut?! För att fräscha upp minnena kommer här några glimtar från två årskurser som jubilerar i vår.

Årskursen 1966/67 firar 50 år

Här kommer ett klipp från Wendelsbergs årsblad 1967, där den dåvarande elevkårsordföranden Börje Eriksson och sekreteraren Lena Esbjörnsson skriver:
”Elevkåren 1966-67 på Wendelsberg har ett stort inslag av utländska elever. Bland de långväga gästerna kan vi nämna Kae-Sun Park från Sydkorea, Elaine Lee från USA, Ahmed Siyam från Jordanien och Christos Maguolis från Grekland
Vi har bjudits på program av de mest skiftande slag, alltifrån Arne Crooks moderna program DEOXIYBOVNEKLEIN (DNA) till flickornas inbjudan till tomtarnas julförberedelser. Fallet med den bortrövade Salamander (Gunnar Arnborgs häst) löstes på ett elegant sätt, på elevernas spex, av kollegiets agenter.”
Någon som minns?

Från gamla skolkatalogen ser vi Lena Esbjörnsson, Christos Maguolis, Arne Crook, Elaine Lee, Salamander af Kortedala (Gunnar Arnborgs ponnyhäst), Kae-Sun Park, Börje Eriksson och Ahmed Siyam.

Noterbart är även att Katarina Taikon var på skolan och talade om zigenarnas villkor i Sverige. Hon uppmärksammades ju tidigare i år med en omtalad SVT-dokumentär.

Årskursen 1976/77 firar 40 år

Arne Svenssons gjorde sitt första år som rektor. Våren 1976 hade Hilding Friman gått i pension.
Fritidsledarettan rivstartar i augusti 1976 med paddling på Dalslands kanal.

FL 1 på paddeläventyr. Carola Lindblom i solglasögon.

Lägereld vid Laxsjön. Den allestädes närvarande wendelsbergaren Stig Johansson från Bengtsfors (här i skägg och skinnjacka) har lyckats frigöra sej från jobbet som kanslichef på Bengtsfors kommun för att fraternisera med Gunnar Arnborg och några FL-elever.

I Årsbladet står det om fritidsledare från Wendelsberg som driver fritidsgård:
”Samarbetet under förra läsåret med Mölndals fritidsnämnd har fått ett praktiskt resultat. En fritidsgård i Kållered drivs nu praktiskt taget av praktikanter i ledarlinjen. Det är f.n. främst Birger Söderquist och Carola Lindblom som håller i trådarna. Vår glada amerikan, Jim Franklin, är en god medhjälpare.”

Om bullfesten den 20 maj:
”In bars Maja Skogsfors i filt, och Elsa Nilsson, morotspapiljotterad i håret, forslades på en serveringsvagn.”
Handarbetslärarinnan Maja Skogsfors och husmor Elsa Nilsson skulle gå i pension efter 45(!) respektive 31 års tjänst på Wendelsberg. Tyvärr har vi ingen bild på detta spektakulära ekipage på bullfesten, men säkert kan alla som minns Maja och Elsa se dom framför sej!

”I gymnastiksalen inbjöds sedan till en mycket underhållande ’Bananfest’ som pågick till småtimmarna.”
Undertecknad kan intyga att bananfesten var förstklassig. Av någon anledning var jag där. Särskilt väl minns jag en spexscen med nån sorts bananväxlingskontor, där man växlade hela bananer till ”småmynt”. Det bara knattrade till, när en särdeles flyhänt elev, på en sekund med en bred kniv, delade upp en hel banan i jämna skivor.
Sånt imponerade stort på en 17-åring…

Ola Karlberg

Klädbytardag – given succé!

Full fart i klädbytarbutiken. Här är lärare frk Cariina Sundström (t h), Sofia Sjödin och Manfred Matela, båda elever på Projektbildaren, i sorterartagen inför anstormningen av besökare

Klädbytardagen är nu inne på åtminstone sin andra runda. Så om inte nu så snart är det en tradition och det är ju något vi hyllar på Wendelsberg, traditioner alltså. De gör så gott vid kontinuiteteten på skolan och det är en viktig sak för många av oss.
Återbruk av alla de slag blir allt vanligare och det är en bra sak på många sätt. För den enskilde som för en spottstyver, eller som i detta fall helt gratis, hittar en sedan länge efterlängtad vara att glädja sig med. På samma gång dras det samtidigt ett litet men viktigt strå till stacken i kampen för att motverka den globala uppvärmningen. Varför kasta användbara plagg bara för att jag tröttnat på dem? Naturligtvis helt oförsvarligt i dessa tider och andra tider också förresten.
En klädbytardag går helt enkelt till så att många lämnar in sina sedan länge eller nyligen urvuxna, bortglömda eller av andra skäl obehövda klädplagg. Sedan kommer andra, men ibland också samma, personer och väljer ut helt andra plagg som de nu plötsligt behöver. En kjol byts mot tre slipsar, en linnekostym mot en småblommig klänning, en stickad tröja mot ett par bermudashorts… Ja, bara för att nämna några exempel. Alla blir glada och på gott humör – kan det bli bättre?

Sören Eriksson

Wendelsbergs Kamratförbund inbjuder till Kamratmöte lördagen den 6 maj 2017

Tag med ditt gamla fotoalbum till årets kamratmöte. Glada skratt skapar gemenskap under lediga stunder tillsammans med gamla kursare.

Program

11.00 Skolans café öppnar och håller öppet till 16.00.
12.00 Folkhögskoleföreläsning
13.00 Lunch
14.30 Kamratförbundets årsmöte i Hörsalen
16.00 Underhållning
17.30 Buffé
19 30 Årskursvisa träffar och allmänt umgänge.

Boka gärna lokal för din årskurs på 031-338 05 36.

Anmälan till kamratmötet och ev. rumsbokning för övernattning på telefon 031-338 05 36

Köpta teaterstolar 2015-(16)

Revyfinal på Wendelsbergs teater. Eleverna tackar sin publik som numer sitter på nya fräscha stolar. Du kanske har din alldeles egna stol här? Annars går det bra att köpa en.
Kontakta Berit Eriksson, 031 - 338 05 32

Logen 306 Fridsam, Vetlanda

Maj Olsson, Mölnlycke

Lizzie Andersson, Mölnlycke

Bojan Sjöqvist, Sundsvall

Sören Eriksson, Varberg

Ulf Magnusson, Mölnlycke

Marianne Källman, Hisings Backa

Berit Eriksson, Mölnlycke

Insamling 2015

Inga och Per-Olov Ahnell, Visby
Bo Algerbo, Svalöv
Bertil Andersson, Kungsbacka
Birgitta Andersson, Lerum
Gertie Andersson, Nyköping
Gun Andersson, Varberg
Margit Andersson, Lundsbrunn
Marie-Louise Andersson, Mölnlycke
Per Ivar Andersson, Kungälv
Ulla Andersson, Skara
Göran Andreasson, Alingsås
Sonia Andreasson, Skepplanda
Gunnar och Hjördis Arnborg, Gråbo
Gunilla Arneström, Mölndal
Ann Sophie och Bertil Aronsson, Vänersborg
Rune Arvidsson, Sävsjö
Gert Assarsjö, Bollebygd
Kjell Axelsson, Sävedalen
Lisbeth Axelson, Ödsmål
Rune Axelsson, Skärholmen
Dagny Bengtsson, Göteborg
Inga Becker, Helsingborg
Kerstin Berg, Bjärred
Sune Birging, Västra Frölunda
Andras Biro, Karlskoga
Åke Björkman, Habo
Erling Blomquist, Stråtjära
Edith Boman, Halmstad
Kerstin Bratt, Rengsjö
Sigrid Byström, Vänersborg
Gulli Börjesson, Sunne
Ingrid Carlsson, Fjärås
Lars Carlsson, Söderköping
Lennart Dahl, Kungälv
Örjan Dahlberg, Skärblacka
Arne Delin, Mölndal
Håkan Edberg, Mullsjö
Jan Edeflod, Stenungssund
Ingela Ek- Hedner, Norrköping
Göran Eklund, Göteborg
Åke och Berit Ekstrand, Mölnlycke
Bengt och Nann-Britt Elfström, Linneryd
Edla Eugenia Elfving-Burman, Järfälla
Walter Ellsinger, Göteborg
Inga-Lill Elofsson, Mörrum
Sonja Emanuelsson, Mölnlycke
Tomas Engström, Jönköping
Allan Eriksson, Örebro
Alvar Eriksson, Värmskog
Börje Eriksson, Lycksele
John Bertil Eriksson, Ljusdal
Astrid Erlandsson, Sollentuna
Aina Folkeson, Storå
Kajsa Forsgren-Berntsson, Strängnäs
Monika Fredén, Ljung
Maj-Britt Fridh Gustafsson, Söderhamn
Anita och Bruno Forsén, Norrköping
Olle Frisk, Vallsta
Margareta Franzén, Åkersberga
Carl-Erik Fredman, Fagersta
Kerstin Frost, Mora
Bengt Frostegren, Holmsjö
Anders och Inga Frönell, Huskvarna
Marianne Glimstedt, Västra Frölunda
Elisabet Grönvold - Lange, Simrishamn
Ebbe Gullberg, Kållered
Ann-Britt Gustafsson, Tvååker
Ingeborg Gustafsson, Onsala
Karin Gustafsson, Kallinge
Margareta Gustafsson, Lidköping
Rune Gustafsson, Söderhamn
Stig och Sonja Gustafsson, Landvetter
Tore Gustafsson, Varberg
Viran Gustafsson, Uddevalla
Vera Hammar, Borås
Anna-Greta Hansson, Järvsö
Ingela Hansson, Kärna
Lilian Hansson, Hässelby
Olof Hermansson, Hede
Ulla Holmlid, Mölnlycke
Nisse Hägglund, Vendelsö
Stina Hägglund, Burträsk
Bengt Isaksson, Vetlanda
Ingemar Jansson, Seskarö
Nils Jansson, Karlstad
Rune Jansson, Bankeryd
Bengt Johansson, Grimsås
Berit Johansson, Tingsryd
Birgitta Johansson, Linneryd
Börje Johansson, Jönköping
Börje Johansson, Varberg
David Johansson, Onsala
Elsie-Anne Johansson, Fagersta
Rolf Johansson, Skepplanda
Stig Johansson, Bengtsfors
Tommy Johansson, Arlöv

Ulf Johansson, Halmstad
Anders Jonasson, Alingsås
Eva-Lena Jonsson, Kållered
Kjell Åke Jonsson, Karlstad
Anita Josefsson, Kode
Anna-Britta Jönsson, Uppsala
Ingrid Jönsson, Laholm
Gösta Kallin, Bjästa
Aina Karlbom, Varberg
Elsa Karlsson, Vänersborg
Gun Karlsson, Ullared
Gunnar Karlsson, Varberg
Inga-Britt Karlsson, Skärholmen
Krister Karlsson, Helsingborg
Rut Karlsson, Ljusne
Stig Karlsson, Västra Frölunda
Håkan Kjelsson, Kalmar
Berit Klintbom, Visby
Ove Klittby, Laholm
Lars Kloberg, Trollhättan
Olga Korpela, Örebro
Per-Arne Krantz, Lyckeby
Marianne Källman, Hisings Backa
Edla Larsson, Gällstad
Jan Larsson, Vara
Lars-Inge Larsson, Varberg
Leif Larsson, Göteborg
Tommy Lavér, Kumla
Elly Leander, Färjestaden
Jan-Roger Lilja, Frillesås
Solveig Lilja, Hyssna
Maj-Britt Lindahl, Mölnlycke
Jan Linde, Mölnlycke
Gunnel Linné, Åsele
Thomas Löfgren, Våxtorp
Ingrid Marting, Vallda
Lena Modin, Jonsered
Doris Molin, Härnösand
Emma Nilsson, Vänge
Gunnel Nilsson, Kilafors
Ivan Nilsson, Växjö
Stig Nilsson, Mörbylånga
Irma Nordangård, Värnamo
Evy Nordström, Avesta
Bengt Olsson, Mölnlycke
Dagny Olsson, Holmsjö
Dan Olsson, Göteborg
Ingmarie Olsson, Sandviken
Ingrid Olsson, Göteborg
Sten Åke Palmén, Kode
Caroline Petersson, Ullared
Märta Peterson, Valbo
Anna-Maja Pettersson, Svartsjö
Hans och Birgitta Pettersson, Lund
Malin Plyhm, Transtrand
Elin von Porat, Vittaryd
Jukka Rankanen, Mölnlycke
Lars-Erik Redin, Ödeshög
Brita Rydén, Åkers Styckebruk
Brita Råghammar, Torslanda
Antoinette Räms, Nyhammar
Eric Samuelsson, Borgstena
Inga-Lill Samuelsson, Göteborg
Lennart Sandberg, Falköping
Kjell Schön, Älmhult
Sigvard Schön, Forsheda

Julbord på Wendelsberg. Thomas Larsson och Erica Eng förser sig av husmors läckerheter.

Maj-Britt Sehlin, Dalsjöfors
Inga Sigurdardottir Sandberg, Göteborg
Marianne Signér, Västerås
Bojan Sjöqvist, Sundsvall
Gösta Skogvall, Växjö
Kjell Sköld, Hindås
Olof och Kristina Strömberg, Sollefteå
Folke Strömbom, Kållered
Elle-Stina Sturefelt, Bankeryd
Monica Ståhl, Storfors
Jenny Sundell. Hägersten
Marianne Svedin, Trollhättan
Hans Svensson, Annerstad
Helmer Svärd, Åby
Karin Tidefors, Göteborg
Inga-Lill och Sven Torin, Åled
Ola Troedsson, Göteborg
Alf Tyvid, Mariestad
Maj-Lis Wahlgren, Göteborg
Margareta Wall, Mölnlycke
John-Erik Westberg, Vallsta
Gertrud Widell, Hörja
Elisabeth Widenberg, Falkenberg
Bert Wikström, Ed
Sture Virdebrant, Eksjö
Gunborg Vrede, Tyresö
Lennart och Marianne Västeräng, Partille
Arthur Ygdevik, Tingsryd
Anna-Stina Åström, Sundsvall
Lars Öhman, Ljusdal
Lisbeth Örgård, Hindås
Erik Östberg, Sollentuna
Sven Östberg, Mölnlycke

Till minne av...

Solvejg Andersson
Siv Engberg, Kungsbacka

Eivor och Gerhard Sjödin
Hjördis och Gunnar Arnborg, Gråbo

Hjördis Smedjer
Snickar-Britta och Kenneth Alm, Mölnlycke
Hjördis och Gunnar Arnborg, Gråbo
Anna-Stina Ström, Sundsvall
Snickar-Britta och Kenneth Alm, Mölnlycke
Marianne och Lennart Wästeräng, Partille

Lena Stålhandske
Ola och Anna Karlberg
Caroline Wennergren
Malin och Daniel Wennergren
Ingela och Jan Wennergren

Hyllningsgåvor

Bojan Sjöqvist 90 år
Kerstin Berg, Bjärred

Elever 2014-2015

Allmän kurs

Al-Akhal Moustafa, Mölndal
Alamran Maryam, Västra Frölunda
AlAmran Sarah, Västra Frölunda
Ali Hanin, Göteborg
Alsaadi Karar, Mölndal
Andersson Fresk Hampus, Vårgårda
Andersson Nathalie, Västra Frölunda
André Niklas, Skeppshult
Appert Sophie, Mölndal
Bergman Oscar, Ängelholm
Bergström Johan, Tidaholm
Bergvall Fredrik, Frillesås
Berntsson Josefin, Göteborg
Bjerkevik William, Sjuntorp
Bokedal Tom, Västra Frölunda
Borgman Marcus, Lycke
Catic Aida, Göteborg
Causey Helena, Tingsryd
Classon Pontus, Göteborg
Correa Ana-Maria, Hisings Backa
Dahlstedt Hanna, Kungsbacka
Dahlström Christina, Eneryda
Dannhagen Mattias, Västra Frölunda
Ekengren Alexander, Genarp
Faxell Vanja, Hägersten
Granström Viktoria, Luleå
Griph Aron, Mölndal
Hallström Johan, Hillerstorp
Hassan Abaskul, Angered
Hellberg Otto, Fjärås
Hellquist Hanna, Mölndal
Hillar-Odelberg Alexander, Ödeshög
Hägg Michael, Perstorp
Johansson Tobias, Mölndal
Jönsson Jessica, Mölnlycke
Karlsson Julia, Motala
Karlsson Vendela, Angered
Kayenga Jimmy, Göteborg
Kertan Jelan, Göteborg
Khosravi Rasoul, Öjersjö
Klevbom Alexsander, Jonsered
Koyun Busra, Göteborg
Krabbe Sebastian, Askim
Kuddat Ali, Mölndal
Kullberg Jakob, Göteborg
Lammassaari Patrick, Landvetter
Larsson Anna, Mölndal
Leander Linnéa, Färjestaden
Lindberg Henrik, Mölndal
Linder Filip, Pixbo
Linder Kristin, Väring
Lingheimer Jonna, Sävedalen
Lundholm Joakim, Mölnlycke
Mackegård Hansson Johan, Östersund
Martinsson Mario, Göteborg
Momand Mirvais, Göteborg
Morales Roberto Kevin, Hisings Backa
Mouishi Saja, Alingsås
Nilsson Sebastian, Pixbo
Nordström Linnéa, Gislaved
Nordström Robin, Mölnlycke
Norelius Ebba, Onsala
Näzell Hampus, Mölndal
Olsbjörk Leontine, Västra Frölunda
Persson-Rosberg Kevin, Bunkeflostrand
Rahimi Rahyar, Göteborg
Sakon Akari, Japan
Sand Caroline, Nol
Sandström Alexander, Göteborg

Shinkai Miho, Örebro
Shire Elhaan, Angered
Stooss Angelica, Göteborg
Sundberg Julia, Fagerfjäll
Svensson Patrik, Mölnlycke
Torsell Alexandra, Lindome
Vaghti Chalusi Edwin, Göteborg
Wensberg Oscar, Sävedalen
Westerlund Linda, Mölnlycke
Yuksel Nathalie, Mölnlycke
Zang Karl, Landvetter
Zetterberg Lina, Stenungsund
Ziebell Orsman Sebastian, Mölnlycke
Åkesson Samuel, Göteborg

Projektbildaren

Borg Markus, Göteborg
Boström Elina, Mölnlycke
Edquist Mattias, Göteborg
Falk Therese, Varberg
Karlsson Jens, Hägersten
Karlsson Sofia, Hägersten
Lundberg Elina, Stockholm
Magnusson Philip, Hisings Kärra
Matela Manfred, Jönköping
Nordström Mattias, Vintrosa

Teaterproduktion - Finfrämmat

Anveden Hampus, Götebrog
Beijer William, Göteborg
Höglund Matilda, Tranås
Källdin Hanna, Göteborg
Lennblad Erik, Göteborg
Melin Karin, Hindås
Njord Jönsson Julia, Göteborg
Sterner Johan, Lerdala

Teater årskurs 1 - musikdramatik

Andersson Erik, Älgarås
Apelberg Marielle, Hisings Kärra
Appelskog Agnes, Örebro
Assio Rebecka, Falköping
Bothén Elvira, Uppsala
Carlson Gustav, Jönköping
Dock Matilda, Båstad
Ekberg Hanna, Uppsala
Elmander Josefine, Alingsås
Hellberg Douglas, Hörby
Ilmonen Nina, Segeltorp
Jerlström Magdalena, Mariedamm
Klavéus Evelina, Bandhagen
Lindqvist Linnéa, Hallstahammar
Nabbing Felicia, Falköping
Nilsson Simon, Mölndal
Rudqvist Hampus, Arvika
Skjulsvik Miriam, Sollentuna
Tidqvist Smitt Arvid, Billdal
Öhlander Larson Julia, Gävle

Teater årskurs 1 - taldramatik

Axelsson Andreas, Sjuntorp
Boke Sandra, Skövde
Bolin Siri, Göteborg
Bäck Linnea, Falun
Ekendahl Emelie, Göteborg
Elffors Elfström Hanna, Nacka
Falkebring Cecilia, Norrköping
Hammarström Elsa, Skarpnäck
Hedbratt Alfred, Mölnlycke
Ingelsson Erika, Malmö
Knaevelsrud Moa, Malmö
Lantz Olga, Styrsö

Larsson Filipé, Mölnlycke
Lidén John, Kungsbacka
Lücke Sophia, Falkenberg
Pettersson Julia, Mölnlycke
Sahlstedt Engla, Göteborg
Tholin Karl, Örebro
Åkerman Elias, Sundsvall

Teater årskurs 2 - musikdramatik

Axberg Emma, Skövde
Bergqvist Matilda, Göteborg
Björklund Anna, Alingsås
Carlsson Isabell, Uddevalla
Ekelöf Croneld Pontus, Göteborg
Engström Sandra, Skövde
Hagerman Karolina, Täby
Hedlund Martin, Göteborg
Hedman Erik, Boliden
Holm Klara, Degerfors
Jansson Jesper, Hägersten
Jönsson Linnéa, Sövde
Liljedahl Josefine, Fristad
Lindblad Maria, Älvsjö
Ljung Anna-Carin, Åmål
Malmsköld Fredrik, Mellerud
Nilsson Jakob, Kristinehamn
Wallin Helena, Göteborg

Teater årskurs 2 - taldramatik

Andreason Josefine, Borås
Blomberg Felicia, Göteborg
Eriksson Anna-Clara, Borlänge
Göransson Vincente, Lindome
Heinsvig Sofie, Halmstad
Heyman Stina, Göteborg
Jörgensen Christian, Täby
Lindberg Alexander, Göteborg
Myrehed Hanna, Västerås
Olofsson Astrid, Resö
Olsson Kenny, Helsingborg
Olsson Martin, Torslanda
Razaghi Hurshid, Göteborg
Sahlström Frida, Göteborg
Thomsen John, Brottby
Udugov Arbi, Hisings Backa
Wallin Tobias, Färila
Wiklund Hanna, Bollnäs

Mikael Sköld och Linda Hammarlund i Jan Wennergrens föreställning "Illustrerad Klassiker".

Personal

Skolledning, administration mm

Sven Östberg, rektor
Marianne Källman, kamrer
Berit Eriksson, skolsekreterare
Sören Eriksson, kortkursansvarig
Ylva Axelsson, ekonomiassistent
Bo Arnryd, biblioteksassistent
Maria Kornevik Jakobsson, kurator

Lärare

Gunn Svensson, Helle Dahl och Sue Sergel serverar vid cricketbalen.

Jonas Bagge
Wil Coppen
Helle Dahl
Björn Dimming
Erica Eng
David Eriksson
Maria Fräki, vik
Hans Hammarström
Ola Karlberg
Björn Lanefelt
Karin Lindqvist Eklund, vik.
Maria Onelius
Caroline Rydefjord
Jennie Rydén
Eva Selander, vik.
Sue Sergel
Cariina Sundström
Gunn Svensson
Bo Widell
Jesper Åvall

Hushåll och kursgård/vandrarhem

Nina Andreasson, kock
Marie Edmar, kock
Camilla Emblen, kock
Helene Gryte, husmor
Krisztina Hajnal, städerska
Gabriel Johansson, kursgården
Jeanett Johannessen, städerska
Amira Karaduz, städerska
Suada Lizalo, städerska
Ingrid Selin, kursgårdsföreståndare
Miccaela Selin Persson, kursgården
Gunilla Sellin, köksbiträde
Anna Wilson, köksbiträde
Ela Witermark, internatföreståndare

Vaktmästeri mm

Patrik Hultsten, vaktmästare
Björn Johansson, vaktmästare mm.
Tomas Larsson, hantverkare
Patrick McAvey, vaktmästare
Kjell Sköld, vaktmästare

Vaktmästare Patric McAvey får frågor över internettelefonen.

Skolstyrelse

Charlotte Backman, ordf., Lidköping
Marcus Andersson, Lund
Johnny Boström, Karlstad
Magnus Falk, Frillesås
Sven Hallbert, Göteborg
Eva Nilsson, Göteborg
Birgitta Rydell, Borensberg
Birgitta Svensson, Halmstad
Malin Thorson, Göteborg

Kamratförbundets styrelse

Sven Östberg, ordförande
Marie Rehnström, v. ordförande
Ola Karlberg, sekreterare
Marianne Källman, kassör
Lena Modin
Thomas Engström
Jan Wennergren
Håkan Edberg

